

Төрөөбүт алааспын, төрүт буорбун
Хайдах таптыырбын кыайан эпшэппин.
Киһи буоламмын олоххо дьобурбун
Киниттэн анатан ылбыт эбиппин.
“Төрөөбүт буор” бу тыл күүс биэрэр
Суолбун сүтэрэн сырыттапына,
Буруйа суохпар буруйа сүктэрэр
Былыттаах күн ыанньыйан турдабына.
Бу тыл киэн туттууну үөскэтэр
Ситиһиэ суохпун ситистэхпинэ,
Миигин итэбэйэр дьон иннигэр
Бигэтик туттан тыл этгэхпинэ.
Төрөөбүт буора суох ким баарый?
Ким атах сыгыннаах хаамарый?
Дойдуларын умнубут көкөттөр,
Хонуктаан ааһан усках көтөрдөр.
Мин санаабар таптыыбын диір кыра-
Таптальынан олоро-олоро,
Туспатык туттан, сонуннук онорон
Күүс баарынан туһалыахха баара.
Бу тыл көннөрү тыл буолбатын,
Мин дууһам тыал курдук уоскуйбатын
Тугу эмэни оноро илигинэ,
Тугу эмэни айа илигинэ.
Мин алааспыттан барарым сатамат
Кэннибэр хаалларар кэриэһэ суох,
Дойдум даһаны ытыан баһарбат
Илии тутуура, өттүк харата суох.

“Төрөөбүт дойду”, “төрөөбүт тыл”
Мин ханна да сырыттарбын ,
Эппэр-хааммар, өйбөр-санаабар
Инэн хаалбыт өйдөбүллэр.
Бу тыллар ыга ситимнээхтэр-
Дьол ытыспат биір силестээхтэр,
Күүтүүһү күүстээбин көбүтэллэр,
Ахтыһы абытайын этитэллэр.
Төрөөбүт буор дойдута суох
Өйдүөн суоһа ийэ тылгын,
Алааскын ахтыбатах буол-
Саныан дуо, төрөөбүт баай тылгын?
Төрөөбүт алааһым уута
Төһөлөөх минньигэһий да,
Минньигэс буола туруо сурэххэ
Төрөөбүт тыл мөттөөх сүмэтэ.
Бу тыллар өрүһүйэн ылаллар

Өстөөбүм сирэй өрүөнүттэн,
Бу тыллар миэхэ куорсун анньаллар
Үрдүккэ көтөрбөр күүс эбэн.
Мин бутэһик куммэр диэритин
Санара сытыабын ийэ тылбынан,
Өлөр чааспар бук эрэнэммин
Миэстэ көрдүөбүм төрүт буорбуттан.

Дойдум кырдыаҕастара

Мин эһигини, дойдум кырдыаҕастарын,
Өрүү санаан, биир-биир ааҕа ахтабын,
Чуо билэбин, эһиги сылдыар ыыргытын,
Ыалдыар дырдыаҕытын, кытыан кыһалдыаҕытын.

Эһиги буоллаххыт, көлүүр оҕолунуу,
Сылайар диэни аахсыбакка сылдыбыттар,
Хаһыыга турар ырыган кулуннуу,
Тымныыга титирээбиттэр, тыалга оҕустарбыттар.

Хас дулҕалаах урэх бүтэй үрүйэтэ
Эһиги хотуургут тыаһын истибитэ,
Ыарахан дыылга бугул эскирэтиигэ
Тун-тан туһэрэн ханна-ханна тиэрпэтэ.

Эһиги бааргыт, өстөөх өрүөнүттэн
Өлбүт үөн курдук сытан биэрбэтэхтэр,
Өлөрөөрү киирбити өргөскө түһэрэн
Өттөннүүр күүһүн өтөрү көрбүттэр.

Эһиги бааргын, туспа дойду буоругар
Буруйа суох хаангытын тоҕон кэлбиттэр,
Ийэ буолан өр күүспүт дойдугутугар
Илиитэ – атаҕа суох эргиллибиттэр.

Мин эһигини, дойдум кырдыаҕастарын,
Көрө – көрөбүн олус астынабын;
Суксэн иһэбин олох бэрэбинэтин,
Өрүү биэрэбин сыаналаах субэбитин.

О,мин, эһигиттэн тэйдэхпинэ,
Кус оҕотунуу туманна мунабын,
Ынырар куоласкытын иһиттэхпинэ,
Ыраах да сиртэн тута баар буолабын.

Олох ыар ындыытын ыга уурунангыт
Уһун айан тардыытыгар олордугут,

Сатамгат, доџоттоор, эһигини умнарбыт;
Эһигитгэн турбута биһиги суолбут.

Санатын улэһит удьуорбун

Аџам манна уот отторо,
Чэйдиир этэ оллоон таһыгар.
Күннүктээн от охсоро.
Кун кылгыыра куөх былдыаһыгар.

Бугун кэллим мин, кини уола,
Мас быраџан уот оттоору,
Көстубэт буолбут аџам суола,
Алаас суохтаабыт оџонньору.

Кини сир барахсаны мэлдьи
Уратытык өйдөөн таптыыра,
Сыллата тутара бутэйи,
Бөџүн-сыыһын ыраастыыра.

Аџам ханна өтөх онно,
Төнүргэс баарын билэрэ,
Кунун биэрэн турар ону
Силистэри ылџаан туөрэрэ.

“Сир майгытын табар кини
Сиргэ таптатар”диирэ кини,
“Мин сиппэтэх тубуктэрбин
Ситэриэ диирэ уолум кини”.

Ону санааммын эмискэ
Курутуйуох курдук буоллум,
Аџам кэриэһин истибэккэ,
Сүтэн сылдыбыппын буруй тутуннум.

Сөџөрдүмэн, мин оџолорум,
Бугун кэлэн оттубут уоппун,
Эбэн маста быраџа турун,
Санатын улэһит удьуорбун.

Айылџа абылана

Бу туох ааттаах өн кырааскатай.
Чаџыл сырдыгай, ылбай ырыатай,
О, айылџам , олус да кэрэтик
Симэнээхтээбит аџай эбикиин.

Мин алаарыйан оџобор туспут ,

Оџо курдук куускэ уөрдүм-көттүм.
Уйарџаан эмиэ да ытамныйдым,
Эмиэ да саата быһыытыйдым.

Бу манна эрэ иһиллэргэ дылы
Олорор олоџум баай дьуһулгэнэ,
Хайдах эрэ илгийэргэ дылы,
Ийэм тыына. Илиитин итиитэ.

Кини маннык киэн далбарга сылдьан
Тоџо дьэ оччугуйдук сананыай.
Атын ыар дьайыыларга ылларан
Аатын – суолун хара буорга анныай?!

Ийэ куттаах икки атах, иһит,
Кэпсиир кэрэ манна баар эбит.
Уу харахпынан көрөн итэџэйдим,
Чуор кулгаахпынан истэн эрэнним.
Ким баай айылџалыын энээрдэспит
Кини киэн киэлититтэн тахсыбат.
Күүһүн биэрбит, көлөһүнүн инэрбит
Атын абыланга аралдьыйбат.

Алаастарым

Арыы, сыа алла олорор
Аччыгый, улахан алаастарым,
Эниги курдук олох олорор
Аналым суоџуттан абырабын.

Алаастарыам, мааны алаастарыам
Ортоџутуттан күн ойон тахсар,
Түөһүм иһин толору тыяабын,
Тумнастабын өн сыккытыгар.

Ытарџа тилэџэ буолан сибэкки
Сүүс арааһа иннибэр тэлгэнэр:
Атахпынан тэпсиэхпин кэрэйдим -
Дууһам манныйар, сүрэџим үөрэр.

Мин сахалыы иэйнннээн магым
Оџо буолан уһукутубут курдук
Барыгытын санаабынан кууһабын,
Санаабынан таптыыбын улуутук.

Тыһыынча атах тэпсилгэниттэн
Тымыр курдук суол тыргылан тахсар.

Тумана ааспыт үйэлэртэн
Утумнуур ситими хаалларар.

Бука манан уолан бэрдэ
Уу дьоруонан уурдардаба,
Сүктэр кыыс көмүс симэхтэрэ
Сибэккени уһугуннардахтара.

Күөрэгэй кини үрдүгэр
Көмүс дорҕоону тистэбэ,
Сир ыһыахтыыр үчүгэйигэр
Сэргэхсийэ, үөрэ истэбэ.

Алаастарыам, сырдык алаастарыам.
Өйдүүбүн киһи онгорбуккутун,
Мин эһигинэ суох сатамматпын –
Билбэт этим хайдах олоруохпун.

Өлбөт үйэлэни баар буоллабына –
Миэхэ алаастарбыттан бэриллибитэ,
Итиинэн илгийэр айылҕам салгына
Ийэм тыына тыыннанан кэлбитэ.

Күн алааһым

Танаска сууланан сыттаһпына
Ыллыыр этэ ийэм эн тускунан,
Хаһан эрэ мин улааттахспына
Ыллыах уоларым эн тускунан.

Ол этиллэр кэмим кэрдиитэ кэллэ,
Ол кэпсэнэр бото болдьоһум туолла –
Өн буоргуттан сүмэһин сүүрдэммин
Холум этэ хойунна, буутум этэ буста.

Киһиэхэ уйа диэн баар буоллабына –
Ол эн буоллаһын миэхэ, төрөөбүт алааһым,
Ытыс үрдүгэр тэбиэлэнэ сыттаһпына
Биллибитэ эбээт Ийэ сылааһын.

Онтон мин кус оҕотун кэриэтэ
Сапсынар буолтум кытаата илик кынаппынан
Уонна дьэ көтүтэр буоларым күннэтэ
Күөх урсунан санаа диэн соноҕос аппынан.

Биир сарсыарада сүрэх баҕатын

Сүгэхэр оностон ойон турбутум.
Арыллан тахсар абыс аартыктарым
Атаара хаалбыттара чуумпутук.

Ол сылдьан мин инэринэр этим
Өй көмөлөөбүн, тыл тыыппалаабын,
Хаһан эрэ эйиигин киэргэтээрибин,
Эн тускунан ырыа ыллаарыбын.

Улуу да көтөр ууһуур кэмигэр
Булар хайаан да уйатын,
Мин эмиэ күнүм үчүгэйигэр
Эйиэхэ кэлбитим, күн алааһым!

Мин титириктэрим, тииттэрим.

Мин бэйэбин, тыа киһитэ буоламмын,
Хара тыа дуул маһыгар холуубун,
Тиит курдук туорахтарбын тамнааммын
Ураты көстүүлээх нүөл ойуурбун.

Ол ойуур ортотугар олороммун
Мин тардыһабын улахан олоххо,
Бэйэм титириктэрбин, бэйэм оҕолорбун
Бизбэйдиибин күнү оһоллообокко.

Кинилэр эмиэ ситэллэрин туһугар,
Тиит буолан туралларын туһугар,
Мин туруулаһабын бары күүспүнэн
Сири, күнү таптыыр өйбүнэн.

Мин титириктэрим, мин тииттэрим
Сотору линкинэһэн барыахтара,
Тыалтан, тымныыттан күрэтэн
Сылаас хоннохторугар саһыарыахтара.